

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА
И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ**

**ПРАВИЛНИК
О ХРАНИ НАМИЈЕЊЕНОЈ ЗА УПОТРЕБУ У
ЕНЕРГЕТСКИ ОГРАНИЧЕНОЈ ИСХРАНИ ЗА
СМАЊЕЊЕ ТЈЕЛЕСНЕ МАСЕ**

Бања Лука, јануар 2018. године

На основу члана 38. став 6. Закона о храни („Службени гласник Републике Српске“, број 19/17) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16 и 57/16), министар здравља и социјалне заштите, уз прибављено мишљење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, 25. јануара 2018. године, доноси

**ПРАВИЛНИК
О ХРАНИ НАМИЈЕЊЕНОЈ ЗА УПОТРЕБУ У
ЕНЕРГЕТСКИ ОГРАНИЧЕНОЈ ИСХРАНИ ЗА
СМАЊЕЊЕ ТЈЕЛЕСНЕ МАСЕ**

Члан 1.

Овим правилником прописују се услови које у вези са саставом и декларисањем треба да испуњава храна намијењена за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе.

Члан 2.

(1) Храна намијењена за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе је храна посебног састава којом се, по упутствима субјекта у пословању са храном за употребу, замјењује цјелокупна дневна исхрана.

(2) Храна намијењена за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе користи се искључиво под надзором доктора медицине и уз редовну контролу биохемијских показатеља.

Члан 3.

Храна намијењена за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе приликом стављања на тржиште, осим услова прописаних овим правилником, треба да испуњава и услове који су прописани посебним прописом о поступку и условима уписа и брисања, садржају и начину вођења Регистра хране за посебне прехранбене потребе, Регистра додатака исхрани и Регистра хране обогаћене нутријентима као и остале услове утврђене прописима о храни.

Члан 4.

(1) Храна намијењена за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе може се стављати на тржиште само у оригиналном паковању.

(2) Сви појединачни саставни дијелови који чине храну намијењену за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе, приликом продаје, морају бити садржани у истом паковању.

Члан 5.

(1) Основни састав хране намијењене за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе прописан је у Прилогу 1. који чини саставни дио овог правилника.

(2) Табела потреба за аминокиселинама садржана је у Прилогу 2. који чини саставни дио овог правилника.

(3) У храну намијењену за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе могу се додавати супстанце и њихови хемијски облици наведени у Прилогу 3. који чини саставни дио овог правилника.

(4) За поједине супстанце из става 3. овог члана које се користе у производњи хране намијењене за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе,

примјењују се критеријуми чистоће прописани фармакопејом и/или посебним прописима о храни.

Члан 6.

(1) Назив хране намијењене за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе приликом стављања на тржиште је: „Замјена за цјелодневну исхрану при енергетски ограниченој исхрани“.

(2) Декларација хране намијењене за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе, осим услова прописаних прописом о пружању информација потрошачима, садржи и сљедеће податке:

1) енергетску вриједност изражену у kJ и kcal и садржај бјеланчевина, угљених хидрата и масти, изражених у бројчаном облику на одређену количину готовог производа препорученог за употребу,

2) просјечну количину сваке минералне материје и витамина изражен у бројчаном облику на одређену количину готовог производа који се препоручује за употребу у цјелодневној исхрани,

3) упутства за одговарајућу припрему, када је то потребно и изјаву о важности придржавања тих упутстава,

4) ако производ, када се употребљава по упутству произвођача, осигурава дневни унос полиола већи од 20 g дневно, мора се приложити изјава да та храна може имати лаксативно дјеловање,

5) упозорење о важности довољног дневног уноса течности.

(3) Просјечна количина сваке минералне материје и витамина из става 2. тачка 2) овог члана треба да буде у складу и са посебним прописом о пружању информација потрошачима.

(4) Декларација хране намијењене за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе садржи и изјаву да храна осигурава довољне дневне количине свих неопходних хранљивих материја.

(5) У декларацији, презентовању и рекламирању ове хране, као резултат њене употребе, не наводе се нити истичу подаци који се односе на вријеме и количину изгубљене тјелесне масе.

Члан 7.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 11/08-052-37/17
Датум: 25. 01. 2018. године

МИНИСТАР

Драган Богданић, др мед.

ПРИЛОГ 1.

ОСНОВНИ САСТАВ ХРАНЕ НАМИЈЕЊЕНЕ ЗА УПОТРЕБУ У ЕНЕРГЕТСКИ ОГРАНИЧЕНОЈ ИСХРАНИ ЗА СМАЊЕЊЕ ТЈЕЛЕСНЕ МАСЕ

Основни састав хране намијењене за енергетски ограничену исхрану за смањење тјелесне масе се односи на храну припремљену за употребу која се ставља на тржиште или се припрема према упутству субјекта у пословању са храном.

1. Енергија

а) Енергија коју осигурава храна намијењена за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе не смије бити мања од 3360 kJ (800 kcal) ни већа од 5040 kJ (1 200 kcal) за укупни дневни унос.

2. Бјеланчевине

а) Бјеланчевине садржане у храни намијењеној за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе морају осигурати најмање 25% и највише 40% укупне енергије производа. Количина бјеланчевина не смије бити већа од 125 g.

б) Одредбе о бјеланчевинама наведене у тачки 2а) овог прилога односе се на бјеланчевине чији је хемијски индекс једнак индексу референтне бјеланчевине наведеном у Прилогу 2. овог правилника. Ако је хемијски индекс мањи од 100% референтне бјеланчевине, минималне количине бјеланчевина морају се повећати. У сваком случају, хемијски индекс бјеланчевине мора бити најмање 80% индекса референтне бјеланчевине.

в) Хемијски индекс значи најмањи однос између количине сваке есенцијалне аминокиселине испитиване бјеланчевине и количине сваке одговарајуће аминокиселине референтне бјеланчевине.

г) Додавање аминокиселина дозвољено је искључиво за побољшање хранљиве вриједности бјеланчевина и само у односима који су неопходни за ту сврху.

3. Масти

а) Енергија која се ослобађа из масти за храну намијењену за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе не смије прелазити 30% укупне расположиве енергије производа намијењеног за дневну исхрану.

б) Количина линолне киселине (у облику глицерида) не смије бити мања од 4,5 g.

4. Прехрамбена влакна

Садржај прехрамбених влакана у храни намијењеној за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе не смије бити мањи од 15 g и већи од 30 g у укупном дневном уносу хране.

5. Витамини и минералне материје

а) Храна намијењена за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе мора у укупном дневном уносу хране осигурати најмање 100% количину витамина и минералних материја наведених у Табели 1. овог прилога.

Табела 1. Препоручен дневни унос витамина и минерала за лица која имају више од 18 година

Назив заштитне материје	Мјерна јединица	Препоручен унос
Витамин А	($\mu\text{g RE}$)	700
Витамин Д	μg	15

Витамин Е	mg – α /tocopherol	12
Витамин Ц	mg	95
Тиамин	mg	1,1
Рибофлавин	mg	1,6
Ниацин	mg – NE/MJ	1,6
Витамин Б6	mg	1,6
Фолат	μ g –DFE*	330
Витамин Б12	μ g	4
Биотин	μ g	40
Пантотенска киселина	mg	5
Калцијум	mg	975
Фосфор	mg	550
Калијум	mg	3500
Жељезо	mg	16
Цинк	mg	9,5
Бакар	mg	1,3
Јод	μ g	150
Селен	μ g	70
Натријум	mg	< 2000
Магнезијум	mg	300
Манган	mg	3

* DFE – Dietary folate equivalents

ПРИЛОГ 2.

ПРЕГЛЕД ПОТРЕБА ЗА АМИНОКИСЕЛИНАМА

	g/100 g бјеланчевина
Цистин + метионин	1,7
Хистидин	1,6
Изолеуцин	1,3
Леуцин	1,9
Лизин	1,6
Фениланин + тирозин	1,9
Треонин	0,9
Триптофан	0,5
Валин	1,3

ПРИЛОГ 3.

**СУПСТАНЦЕ КОЈЕ СЕ МОГУ ДОДАТИ ХРАНИ НАМИЈЕЊЕНА ЗА УПОТРЕБУ У
ЕНЕРГЕТСКИ ОГРАНИЧЕНОЈ ИСХРАНИ ЗА СМАЊЕЊЕ ТЈЕЛЕСНЕ МАСЕ**

	Храна намијењена за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе намијењена као замјена за цјелокупну дневну исхрану
Витамини	
ВИТАМИН А	
ретинол	×
ретинилацетат	×
ретинил-палмитат	×
бета каротен	×
ВИТАМИН Д	
ергокалциферол	×
холекалциферол	×
ВИТАМИН Е	
D-алфа токоферол	×
DL-алфа токоферол	×
D-алфа токоферил ацетат	×
DL-алфа токоферил ацетат	×
D-алфа токоферил сукцинатна киселина	×
ВИТАМИН К	
филохинон (фитоменадион)	×

менахинон ¹	×
ВИТАМИН Ц	
L-аскорбинска киселина	×
натријум-L-аскорбат	×
калцијум-L-аскорбат	×
калијум-L-аскорбат	×
L-аскорбил-6-палмитат	×
ТИАМИН	
тиамин-хидрохлорид	×
тиамин-мононитрат	×
РИБОФЛАВИН	
рибофлавин	×
натријум-рибофлавин-5'-фосфат	×
НИАЦИН	
никотинска киселина	×
никотинамид	×
ВИТАМИН Б6	
пиридоксин-хидрохлорид	×
пиридоксин-5'-фосфат	×
пиридоксин-дипалмитат	×
ФОЛАТ	
фолна киселина (Птероилмоноглутаминска киселина)	×
калцијум-L-метилфолат	×
ВИТАМИН Б12	
цианокобаламин	×
хидроксикобаламин	×
БИОТИН	
D-биотин	×
ПАНТОТЕНСКА КИСЕЛИНА	

¹ Менахинон који се углавном јавља као менахинона – 7 и у мањој мјери као менахинон – 6.

калцијум-D-пантотенат	×
натријум-D-пантотенат	×
декспантенол	×
Минерали	
КАЛИЈУМ	
калијум-бикарбонат	×
калијум-карбонат	×
калијум-хлорид	×
калијум-цитрат	×
калијум-глуконат	×
калијум-глицерофосфат	×
калијум-лактат	×
калијум-хидроксид	×
калијумове соли ортофосфорне киселине	×
магнезијум калијум- цитрат	×
КАЛЦИЈУМ	
калцијум-карбонат	×
калцијум-хлорид	×
калцијумове соли лимунске киселине	×
калцијум-глуконат	×
калцијум-глицерофосфат	×
калцијум-лактат	×
калцијумове соли ортофосфорне киселине	×
калцијум-хидроксид	×
калцијумоксид	×
калцијум-сулфат	×
калцијум-бисглицинат	×
калцијум-цитрат малат	×
калцијум-малат	×
калцијум-L-пидолат	×
МАГНЕЗИЈУМ	
магнезијумацетат	×
магнезијум-карбонат	×
магнезијум-хлорид	×
магнезијумове соли лимунске киселине	×
магнезијум-глуконат	×

магнезијум глицерофосфат	×
магнезијумове соли ортофосфорне киселине	×
магнезијум-лактат	×
магнезијум-хидроксид	×
магнезијумоксид	×
магнезијум-сулфат	×
магнезијум-бисглицинат	×
магнезијум-L-пидолат	×
магнезијум калијум- цитрат	×
ЖЕЉЕЗО	
жељезокарбонат	×
жељезоцитрат	×
жељезоамонијум-цитрат	×
жељезоглуконат	×
жељезофумарат	×
натријум жељезодифосфат	×
жељезолактат	×
жељезосулфат	×
жељезо амонијум-фосфат	×
натријум жељезо етилендиаминтетра ацетат (EDTA)	×
жељезодифосфат (жељезопирофосфат)	×
елементарно жељезо (редуковано карбонилном, хидрогеном и електролитички)	×
жељезобисглицинат	×
жељезо-L-пидолат	×
ЦИНК	
цинкацетат	×
цинк-хлорид	×
цинк-цитрат	×
цинк-глуконат	×
цинк-лактат	×
цинкоксид	×
цинк-карбонат	×

цинк-сулфат	×
цинк-бисглицинат	×
БАКАР	
бакар-карбонат	×
бакар-цитрат	×
бакар-глуконат	×
бакар-сулфат	×
комплекс лизина са бакром	×
МАНГАН	
манган-карбонат	×
манган-хлорид	×
манган-цитрат	×
манган-глуконат	×
манган-глицерофосфат	×
манган-сулфат	×
ФЛУОР	
калијум-флуорид	×
натријум-флуорид	×
СЕЛЕН	
натријум-селенат	×
натријум-хидроген селенит	×
натријум-селенит	×
селеном обогаћени квасци ²	×
ХРОМ	
хром(III)-хлорид и његов хексахидрат	×
хром(III)-сулфат и његов хексахидрат	×
хром пиколинат	×
МОЛИБДЕН	

² Селеном обогаћен квасци произведени из културе у присуству натријум-селенита као извора селена садрже, у сушеном облику, у којем се стављају на тржиште, садрже највише 2,5 mg Se/g. Преовладавајућа врста органског селена која је присутна у квасцу је селенметионин (између 60% и 85% од укупно екстрахованог селена у производу). Садржај осталих органских једињења селена, укључујући селенцистеин не смије прелазити 10% укупно екстрахованог селена. Ниво неорганског селена ПО правилу не смије прелазити 1% укупно екстрахованог селена.

амонијум-молибдат	×
натријум-молибдат	×
ЈОД	
калијум-јодид	×
калијум-јодат	×
натријум-јодид	×
натријум-јодат	×
НАТРИЈУМ	
натријум-бикарбонат	×
натријум-карбонат	×
натријум-хлорид	×
натријум-цитрат	×
натријум-глукокат	×
натријум-лактат	×
натријум-хидроксид	×
натријумове соли ортофосфорне киселине	×
БОР	
натријум-борат	×
борна киселина	×
Аминокиселине³	
L-аланин	×
L-аргинин	×
L-цистеин	×
цистин	×
L-хистидин	×
L-глутаминска киселина	×
L-глутамин	×
L-изолеуцин	×
L-леуцин	×
L-лизин	×
L-лизин ацетат	×
L-метионин	×
L-орнитин	×
L-фенилаланин	×
L-треонин	×
L-триптофан	×

---

³ За аминокиселине које се употребљавају у храни намијењеној за употребу у енергетски ограниченој исхрани за смањење тјелесне масе смију се употребљавати, у мјери у којој је то применљиво и натријумове, калијумове, калцијумове и магнезијумове соли као и њихови хидрохлориди.

L-тирозин	×
L-валин	×
Карнитин и таурин	
L-карнитин	×
L-карнитин-хидрохлорид	×
Таурин	×
L-карнитин-L-тарtrat	×
Нуклеотиди	
аденозин-5'-фосфорна киселина (AMP)	×
натријумове соли AMP-а	×
цитидин-5'-монофосфорна киселина (CMP)	×
натријумове соли CMP-а	×
гуанозин-5'-фосфорна киселина (GMP)	×
натријумове соли GMP-а	×
инозин-5'-фосфорна киселина (IMP)	×
натријумове соли IMP-а	×
уридин-5'-фосфорна киселина (UMP)	×
натријумове соли UMP-а	×
Холин и инозитол	
холин	×
холин-хлорид	×
холин-битартрат	×
холин-цитрат	×
инозитол	×